

**Archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego
im. Emanuela Ringelbluma**

Inwentarz zbioru SPUŚCIZNA RODZINY FELDHORNÓW
(1896-1975) [1991, 2014-2016]

numer zbioru S/368

oprac. Aleksandra Bańkowska

uzupełnienie Monika Taras

Warszawa 2009, 2018

Wstęp

Dzieje rodziny Feldhornów

Protoplastą rodziny był Mojżesz Michał Feldhorn, urodzony 14 kwietnia 1875 r. w Tarnopolu, syn Judy i Sary Rywki z domu Winkler. Po zdaniu matury pracował w Tarnopolu jako urzędnik pocztowy. Ożenił się z Leą Herman i miał z nią troje dzieci: Juliusza, Rudolfa i Cecylię. Między 1904 a 1922 r. rodzina przeniosła się do Krakowa, gdzie zamieszkała przy ul. Zybkiewicza 11 a. W roku 1922 Mojżesz Michał rozpoczął studia na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie filologii niemieckiej i angielskiej. Studia ukończył w 1926 r., a trzy lata później uzyskał państwowe uprawnienia do nauczania w szkołach średnich. Od 1927 r. pracował w Gimnazjum Żeńskim im. Królowej Jadwigi w Krakowie. W ostatnich latach przed II wojną światową prawdopodobnie mieszkał we Lwowie. W marcu 1940 r. objął posadę nauczyciela w Starym Siole k. Bóbrki. Była z nim jego żona, nazywana przez niego Lonią. Dalsze ich losy są nieznane¹.

O rodzinie Lei (Leonii, Loni) Feldhorn niewiele wiadomo. Była córką Salomona i Czerny Hermanów. Pochodziła z Kopyczyniec. Jej brat Maurycy Herman był sędzią Sądu Okręgowego w Tarnopolu, laureatem Medalu Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości w 1929 r. oraz brązowego Medalu za Długoletnią Służbę w 1938 r. Na pewno w 1940 r. żył i przebywał pod okupacją sowiecką, prawdopodobnie we Lwowie².

Najbardziej znaną postacią rodziny Feldhornów był Juliusz, najstarszy syn Mojżesza Michała i Lei, urodzony 17 sierpnia 1901 r. w Tarnopolu: poeta, pisarz, tłumacz, popularyzator i nauczyciel. Z wykształcenia był historykiem literatury; uzyskał stopień doktora na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego na podstawie rozprawy *Hamlet w Polsce* napisanej pod kierunkiem prof. Stanisława Windakiewicza. Opublikował kilka prac na temat wątków żydowskich w literaturze: *Literatura polska wieku XVI a Żydzi. Szkic bibliograficzny* (1929), *Pomnik strzaskany. Motywy żydowskie w twórczości Cypriana Norwida* (1933), *John Galsworthy o Żydach* (b.d.). Debiutował jako poeta: w 1922 r. ukazał się tomik wierszy *Domy*³. Był członkiem krakowskiej grupy poetyckiej Helion (razem z Jalu Kurkiem i Witoldem Zachenterem), a później grupy Litart. W latach 1926-1927 pracował w redakcji dwutygodnika „Gazeta Literacka”⁴. Kolejne jego dzieła literackie to: dramat *Zwycięstwo Ahaswera* (1926), tomy poezji *Wczoraj – dziś – jutro* (1928), *W ogrodzie brata Chryzostoma* (1932), powieść *Cienie nad kołyską* (1936, pod pseudonimem Jan Las). Publikował przekłady z języka włoskiego (Giovanni Boccaccio, *Fiametta*, 1923; Dante Alighieri, *Pieśniarz*, 1926) i hebrajskiego (*Pieśń nad Pieśniami*, 1928), a także z niemieckiego (drobne utwory Tomasza Manna, Wassermana) i francuskiego (Maurice Leblanc, *Kryształowy korek*, również jako Jan Las). Odrębnym obszarem jego twórczości są opowiadania dla młodzieży popularyzujące zagadnienia naukowe: *Dziwne przygody węgla (jak powstał węgiel kamienny)* (1936), *Ludziom rosną skrzydła (jak leci samolot)* (1936),

¹ Zob. sygn. S.368/6.

² Zob. sygn. S.368/7 i S.368/15.

³ Zob. sygn. S.368/1

⁴ Natan Gross, *Juliusz Feldhorn 1901-1943. Notes to an Unwritten Biography*, w: *Jews in Poland*, t. II, red. Sławomir Kaprański, Kraków 1999, s. 261-271.

Wieści płyną w świat (sposoby przenoszenia wiadomości) (1938). Tuż przed wybuchem II wojny światowej, na zlecenie wydawnictwa „Księgarnia Powszechna” rozpoczął pracę nad popularnym podręcznikiem historii sztuki, która była jego wielką pasją. Pracował nad nią w czasie wojny. Rękopis ocalał – książka została wydana w 1961 r. pod tytułem *Dzieła i twórcy*.

Juliusz Feldhorn zapisał się w pamięci krakowian jako nauczyciel Gimnazjum Hebrajskiego im. Chaima Hilfsteina⁵, gdzie w latach 1923-1939 był polonistą. Wśród jego uczniów byli: pisarz Natan Gross i historyk Rafael Scharf. W czasach tzw. „getta ławkowego” na Uniwersytecie, zorganizował w gimnazjum kursy na poziomie szkoły wyższej z zakresu literatury współczesnej. Planował utworzenie wydziału języków słowiańskich na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie⁶.

Mieszkał w Krakowie przy ul. Kołłątaja 14, a od 1933 r. przy Karmelickiej 28 m. 15. 27 grudnia 1932 r. ożenił się ze Stellą Bronisławą Landau (z domu Landy, wdową), ur. 7 sierpnia 1905 r. w Krakowie, córką Lejzora Ludwika i Toni (Toli) z d. Wolf. Ludwik Landy był doktorem praw. Rodzina Landych mieszkała w Krakowie przy ul. Radziwiłłowskiej 17⁷.

Stella Landy-Feldhornowa była doktorem filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie filologii angielskiej. Przetłumaczyła na język polski dzieła Johna Galsworthy’ego: *Dziewczyna czeka* (1933), *Święty* (1933), *Koniec rozdziału* (1935) oraz Pearl Buck (*Matka*, 1939). Od 1937 r. była tłumaczem przysięgłym⁸. 4 listopada 1934 r. urodziła się córka Stelli i Juliusza Feldhornów, Maria.

Po wybuchu II wojny światowej Juliusz Feldhorn został zmobilizowany. Stella z Marią 6 września 1939 r. znalazły się we Lwowie, gdzie byli już rodzice Juliusza. Juliusz dostał się do niewoli niemieckiej. Według jego relacji, przekazanej przez Natana Grossa, uciekł z niewoli; istnieje jednak dokument zwolnienia z obozu jenieckiego w Kamiennej wystawiony na jego nazwisko, z datą 10 października 1939⁹. Pod koniec października zameldował się w Zarządzie Miejskim w Krakowie; również w tym czasie kierownictwo gimnazjum przy ulicy Podbrzeźnej potwierdziło jego zatrudnienie w tej placówce. Wkrótce Juliusz dołączył do rodziny we Lwowie. Znalazł tam pracę w szkole zawodowej. Do wybuchu wojny niemiecko-radzieckiej rodzina mieszkała we Lwowie przy ul. Konopnickiej razem z krewnymi Erną (Ernestyną) i Henrykiem Tratterami. W 1941 r. Juliusz, Stella i Maria wyjechali do Wiśnicza Nowego k. Bochni; krótko mieszkali również w Krakowie, a później w Swoszowicach. Ukrywali się pod fałszywym nazwiskiem Krawczyk. 11 sierpnia 1943 r. Juliusz i Stella zostali aresztowani i przewiezieni do Wieliczki, gdzie wraz z grupą 60 osób zostali rozstrzelani. Marii udało się uciec do ciotki Frydy Trammer¹⁰ i kuzynki Augusty – obie były Polkami pochodzenia niemieckiego i mieszkały w tym czasie w Swoszowicach. W sierpniu

⁵ Gimnazjum to miało uprawnienia polskiej szkoły publicznej; poza przedmiotami obowiązkowymi w szkołach publicznych, nauczano w nim języka hebrajskiego, judaizmu, historii i literatury żydowskiej.

⁶ Natan Gross, *op. cit.*

⁷ Zob. sygn. S.368/7.

⁸ Zob. sygn. S.368/8.

⁹ Być może był to fałszywy dokument, którym Juliusz Feldhorn posługiwał się po ucieczce z obozu. Zob. sygn. S.368/7.

¹⁰ Fryda (Elfryda) Trammer była powinowatą Stelli Feldhorn. Jej mąż, Alfred Trammer, był bratem Jerzego, męża Ernestyny Wolf, siostry Toli Landy z domu Wolf, matki Stelli. Fryda i Alfred mieli córkę Augustę, po mężu Szemelowską, która odegrała decydującą rolę w ocaleniu Marii Feldhorn (jest Sprawiedliwą Wśród Narodów Świata). Zob. sygn. S.368/5; www.sprawiedliwi.org.pl ;

1944 r. Maria została oddana do sierocińca w Czersku k. Góry Kalwarii, prowadzonego przez zakonnice. Przebywała tam do końca wojny. Po wojnie została adoptowana przez Henryka Trammera¹¹ i jego żonę Irenę. Zmieniła nazwisko na Krawczyk. Mieszka w Warszawie¹².

Rodzice Stelli Feldhorn, Ludwik i Tola Landy, w czasie wojny przebywali w getcie w Tarnowie. Zostali wywiezieni w czerwcu 1942 r. do obozu zagłady i zginęli¹³.

Brat Juliusza, Rudolf, ur. 19 stycznia 1906 r. w Tarnopolu, był matematykiem. Zginął również w czasie okupacji, razem z żoną Marylą¹⁴.

Siostra Juliusza, Cecylia Feldhorn, urodziła się 6 października 1904 r. w Tarnopolu. Maturę zdała w I Prywatnym Gimnazjum Żeńskim w Krakowie i w 1922 r. podjęła studia na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego; zakończyła je w 1932 r. z tytułem doktorskim za rozprawę *Komedia Kazimierza Zalewskiego* napisaną pod kierunkiem prof. Stanisława Windakiewicza. Dwa lata wcześniej uzyskała uprawnienia państwowe nauczyciela szkół średnich w zakresie języka polskiego i historii literatury polskiej oraz nauki obywatelskiej. 1 sierpnia 1926 r. wyszła za mąż za Marceliego Schauera, magistra praw, ur. 11 kwietnia 1904 r. w Krakowie, syna Eliasa i Ruchli (Rozalii) z d. Friedikier. Mieszkali przy ul. św. Tomasza 8. Po wybuchu wojny Cecylia przyjechała do Lwowa; mieszkała przy ul. Matejki 8, następnie Mochnackiego 22; okresowo również w Starym Siole, gdzie pracował jej ojciec. Do sierpnia 1940 r. była zatrudniona jako nauczycielka języka rosyjskiego i polskiego w szkole średniej nr 104 we Lwowie, a następnie w szkole im. Olgi Filippi. W maju 1941 ukończyła 7-miesięczny kurs języka rosyjskiego. Zapewne po wkroczeniu Niemców do Lwowa w 1941 r. przyjęła chrzest w kościele rzymskokatolickim pod własnym nazwiskiem¹⁵. Co najmniej od 15 września 1942 r. posługiwała się dokumentami na nazwisko Dorota Szpyrka (Szpyrkówna), ur. 25 lutego 1899 r. w Gliniku Mariampolskim. Pracowała w zakładzie Walentego Koniewicza; następnie jako w teatrze jako suflerka¹⁶. Od stycznia 1943 do czerwca 1944 r. angażowała się w tajne nauczanie na kompletach języka polskiego i łaciny. Po wojnie wróciła do swojego nazwiska. Pracowała w 6-klasowej szkole im. Konarskiego we Lwowie. Zarejestrowała się na repatriację do Polski w marcu 1945 r. Rok później zameldowała się w Bytomiu przy ul. Dworcowej 26. Krótko pracowała w Bytomiu jako urzędniczka Centrali Handlowej Przemysłu Drzewnego. W czerwcu 1946 r. rozwiódła się z Marcelim Schauerem. W grudniu tego roku powróciła do Krakowa i zamieszkała przy ul. św. Tomasza 8. Podjęła pracę w Oficerskiej Szkole Piechoty jako polonistka. Decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie 4 listopada 1947 r. zmieniła nazwisko na Cecylia Szarzyńska. Do emerytury pracowała jako nauczycielka języka polskiego w szkołach krakowskich: Liceum im. Jana Kochanowskiego (1948-1949), Państwowej Szkole Przemysłowej przy al. Mickiewicza 5 (1949-1951), Zasadniczej Szkole Odzieżowej przy ul. Dietla 45 (1949-1951), Wieczorowej Szkole Inżynierskiej (1953-56), Technikum Energetycznym przy ul. Loretańskiej 16 (1951-1972). Jednocześnie pracowała jako wykładowczyni kursów przygotowawczych na wyższe uczelnie przy Akademickim Związku

¹¹ Syn Jerzego i Ernestyny z d. Wolf, profesor prawa, wykładowca prawa międzynarodowego na Uniwersytecie Warszawskim, zmarł 12 marca 1973 r.

¹² Zob. sygn. S.368/5, S.368/9; Natan Gross, op. cit.

¹³ Zob. sygn. S.368/17.

¹⁴ Zob. sygn. S.368/5.

¹⁵ Zob. sygn. S.368/10.

¹⁶ Zob. sygn. S.368/13.

Młodzieży „Życie” (1946-1948), jako egzaminatorka i wykładowczyni Studium Wstępnego przy Uniwersytecie Jagiellońskim (1948-1949), lektorka języka niemieckiego i rosyjskiego oraz polskiego dla obcokrajowców w Akademii Górniczo-Hutniczej (1953-67). Była również członkiem Towarzystwa Esperantystów. Od 1953 r. mieszkała przy ul. Batorego 9 m. 11, dzieląc niewielkie mieszkanie ze współlokatorami. Usiłowania zmiany sytuacji mieszkaniowej nie powiodły się. Zmarła 22 października 1975 r. w wyniku tragicznego wypadku. Została pochowana na cmentarzu w Prądniku Czerwonym (Batowicach)¹⁷.

Mąż Cecylii Feldhorn, Marceli Schauer, przeżył wojnę na Węgrzech. Po wojnie krótko przebywał w Polsce. W 1947 r. wyjechał i ostatecznie osiedlił się w Montrealu. Ożenił się ponownie¹⁸.

Charakterystyka zbioru; sposób uporządkowania

Spuścizna rodziny Feldhornów to luźny, szcztakowy zbiór dokumentów osobistych, korespondencji, notatek i innych pamiątek żydowskiej rodziny z kręgów zasymilowanej inteligencji. Został przekazany do Archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego przez Marię Krawczyk, córkę Juliusza Feldhorna, w 1991 r.¹⁹

Zbiór podzielono na cztery części. Pierwsza zawiera prace literackie, głównie Juliusza Feldhorna, zarówno wydane (sygn. 1), jak rękopisy i materiały do kolejnych (sygn. 2-3). Ponadto umieszczono w tej części poezje Stelli Landy (sygn. 4) i wspomnienia Marii Krawczyk (sygn. 5), zawierające niezwykle ważne informacje o losach rodziny oraz fotografie.

Część druga, największa, to zbiór oryginalnych dokumentów osobistych członków rodziny Feldhornów: Mojżesza Michała, Juliusza, Stelli, Marii i Cecylii, oraz Marcelego Schauera i Maurycego Hermana. Podzielono je według nazwisk i dokładnie opisano rodzaj dokumentów w kolejności chronologicznej. Najwięcej dokumentów dotyczy Cecylii z Feldhornów Schauer (Szarzyńskiej). Wydzielono do odrębnej jednostki zaświadczenia i umowy dot. pracy zawodowej w okresie powojennym (sygn. 11) oraz materiały dot. spraw mieszkaniowych (sygn. 12). Oddzielono również unikalny komplet fałszywych dokumentów Cecylii Feldhorn na nazwisko Dorota Szpyrka z okresu jej ukrywania się po tzw. aryjskiej stronie we Lwowie w czasie okupacji niemieckiej (sygn. 13).

W części trzeciej umieszczono różnego rodzaju korespondencję; są to głównie fotokopie, kserokopie i odpisy. Część czwarta, Varia, zawiera kilka oryginalnych dokumentów, wśród których znajduje się jedyna pamiątka po Rudolfie Feldhorne – notatki z zadań matematycznych oraz unikalny kalendarzyk na rok 1939 Mojżesza Michała Feldhorna, zawierający zapiski bieżące o losach rodziny we wrześniu-listopadzie 1939 r.

Zbiór zawiera 19 jednostek archiwalnych. W dokumentacji dominuje język polski; pojawiają się pojedyncze dokumenty w językach: niemieckim, ukraińskim, łacińskim, angielskim,

¹⁷ Zob. sygn. S.368/10-12.

¹⁸ Zob. sygn. S.368/14.

¹⁹ Data wpływu: 31.05.1991, Księga nabytków Archiwum ŻIH 1986-1992.

esperanto. Stan zachowania starszych dokumentów osobistych jest zły. Korespondencja, dzieła literackie i dokumenty osobiste powojenne są w stanie dobrym.

*

Prace nad inwentarzem Spuścizny rodziny Feldhornów były przeprowadzone w 2009 r. dzięki wsparciu finansowemu Conference on Jewish Material Claims Against Germany, Inc.

Inwentarz zbioru SPUŚCIZNA RODZINY FELDHORNÓW (1896-1975)

I. Prace literackie

1. Spuścizna rodziny Feldhornów. Prace literackie.
Wydane tomy poezji Juliusza Feldhorna.
Juliusz Feldhorn, *Domy*, Gebethner i Wolff, Warszawa – Kraków – Lublin – Łódź – Wilno – Zakopane 1922, ss. 61.
Juliusz Feldhorn, *Zwycięstwo Ahaswera*, Dom Książki Polskiej, Warszawa 1926, ss. 72.
Juliusz Feldhorn (tłum.), *Pieśń nad Pieśniami*, Panteon, Kraków – Warszawa 1928, ss. 16.
Juliusz Feldhorn, *W ogrodzie brata Chryzostoma*, Gebethner i Wolff, Warszawa – Kraków – Lublin – Łódź – Poznań – Wilno - Zakopane 1932, ss. 63.
1922-1932, druk, j. pol., poszyt, s.
2. Spuścizna rodziny Feldhornów. Prace literackie.
Przekład *Rusłana i Ludmiły* Aleksandra Puszkina, opracowywany w czasie wojny przez Juliusza Feldhorna; niedokończony.
1939-1945?, rkps, j. pol., poszyt, s. 105.
3. Spuścizna rodziny Feldhornów. Prace literackie.
Materiały do podręcznika historii sztuki pt. *Dziela i twórcy* Juliusza Feldhorna, wydanej w 1961 r.; zapiski, notatki, fiszki.
bd, rkps, j. pol., luźne, s.
4. Spuścizna rodziny Feldhornów. Prace literackie.
Stella Landy – Feldhornowa, *Poezje z lat 1920-1922*.
1920-1922, rkps, mps, kserokopia, j. pol., j. niem., poszyt, s.
5. Spuścizna rodziny Feldhornów. Prace literackie.
Maria Krawczyk, *Wspomnienia*. [zawiera fotografie rodzinne, wycinki prasowe, kopie listów]
1991, mps, j. pol., poszyt, fot., s. 56.

II. Dokumenty osobiste

6. Spuścizna rodziny Feldhornów. Dokumenty osobiste.
Mojżesz Michał Feldhorn.
  - świadectwo urodzenia, Tarnopol, 1875 (wystawione w 1912);
  - świadectwo dojrzałości C.K. Gimnazjum w Tarnopolu, 1896;
  - zaświadczenia o zaliczeniu egzaminów na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 1923-1924;
  - wezwanie do złożenia państwowego egzaminu na nauczyciela szkół średnich, Kraków, 1926;

- tymczasowe zaświadczenie o złożeniu egzaminów dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Kraków, 1926; na odwrocie regest dokumentu w j. ukr. i poświadczenie notarialne, Lwów, 1940;
  - absolutorium wydziału filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 1926;
  - zaświadczenie zaliczenia zajęć oraz egzaminu z dydaktyki, Kraków, 1926 (dołączony odpis);
  - pisma z Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego w sprawie zezwolenia na nauczanie, Kraków, 1926-1927;
  - zaświadczenie kuratora szkolnego o dopuszczeniu do odbycia praktyki nauczycielskiej w gimnazjum, Kraków, 1927;
  - zaświadczenie ministerstwa o dopuszczeniu do egzaminu pedagogicznego, Kraków, 1928;
  - świadectwo odbytej praktyki nauczycielskiej, Kraków, 1929;
  - dyplom nauczyciela szkół średnich w zakresie języków niemieckiego i angielskiego wraz z literaturą niemiecką i angielską, Kraków, 1929 (dołączony odpis);
  - list Izby Skarbowej we Lwowie dot. wysokości składek emerytalnych, Lwów, 1936;
  - ankieta personalna, Lwów, 1940;
- 1896-1936, rkps, mps, j. pol., j. niem., j. ukr., luźne, s.

7. Spuścizna rodziny Feldhornów. Dokumenty osobiste.

Juliusz Feldhorn.

- świadectwo urodzenia, Tarnopol, 1901 (wystawione w 1908);
  - dowód osobisty (paszport), Kraków, 1930;
  - metryka zaślubin ze Stellą Landy-Landau, Kraków, 1932;
  - zaświadczenie ukończenia kursu dla kierowników bibliotek szkolnych, Kraków, 1935;
  - kartka „Übersiedlung Lemberg” nr 037452, b.d.;
  - zaświadczenie o zwolnieniu z obozu jenieckiego w Kamiennej, Kamienna 1939;
  - poświadczenie zamieszkania przez Zarząd Miejski w Krakowie, Kraków 1939;
  - poświadczenie zameldowania, Kraków 1939;
  - Lehrausweis, zaświadczenie o pracy w gimnazjum, Kraków, 1939;
- 1908-1939, rkps, mps, j. pol., j. niem., luźne, s.

8. Spuścizna rodziny Feldhornów. Dokumenty osobiste.

Stella Bronisława Feldhorn z d. Landy, 1. voto Landau.

- dyplom magistra filozofii w zakresie filologii angielskiej uzyskany na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 1930;
  - plakat laudacyjny zawiadamiający o uzyskaniu stopnia doktora filozofii na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 1932;
  - wniosek do Mennicy Państwowej o wykonanie pieczęci tłumacza przysięgłego, Kraków 1937;
  - paszport, 1938;
  - potwierdzenie zameldowania we Lwowie, Lwów, 06.09.1939;
  - potwierdzenie wymeldowania ze Lwowa, Lwów, 10.10.1939;
- 1930-1939, rkps, j. pol., j. łac., luźne, s.

9. Spuścizna rodziny Feldhornów. Dokumenty osobiste.

Maria Krawczyk, ur. Feldhorn.

- potwierdzenie zameldowania we Lwowie, Lwów, 06.09.1939;

- potwierdzenie wymeldowania ze Lwowa, Lwów, 10.10.1939;
- kartka „Übersiedlung Lemberg” nr 037453, b.d.;
- akt zmiany nazwiska z Feldhorn na Krawczyk, Kraków, 1947;
- poświadczenie tożsamości Marii Krawczyk przez jej opiekuna prawnego Henryka Trammera dla celów spadkowych, Warszawa, 1957;
- stwierdzenie prawa do spadku po rodzicach Juliuszu i Stelli Feldhornach, Kraków, 1957; 1939-1957, mps, j. pol., j. niem., luźne, s.

10. Spuścizna rodziny Feldhornów. Dokumenty osobiste.

Cecylia Schauer, z d. Feldhorn, od 1947 r. Cecylia Szarzyńska.

- świadectwo dojrzałości I Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego w Krakowie, Kraków, 1922;
- książeczka legitymacyjna (indeks) wydziału filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 1922;
- książeczka legitymacyjna (indeks), ciąg dalszy, Kraków, 1925;
- metryka zaślubin z Marcelim Schauerem, Kraków 1926;
- świadectwo tymczasowe z egzaminu na studium pedagogicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 1926;
- tymczasowe zaświadczenie o złożeniu egzaminów dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Kraków, 1927;
- absolutorium wydziału filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 1927;
- świadectwo odbytej praktyki nauczycielskiej, Kraków, 1930;
- dyplom nauczyciela szkół średnich w zakresie języka polskiego, historii literatury i nauki obywatelskiej, Kraków, 1930;
- plakat laudacyjny zawiadamiający o uzyskaniu stopnia doktora filozofii na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 1932 (2 egz.);
- paszport, Kraków, 1936;
- potwierdzenie zameldowania przez Urząd Miasta Lwowa, Lwów, 1939;
- książeczka członkowska związków zawodowych, 1939;
- deklaracja pracy w Państwowych Szkołach Zawodowych Żeńskich, Lwów 1939;
- zaświadczenie zamieszkania przy ul. Matejki 8, Lwów, 1940;
- zaświadczenie zamieszkania w Starym Siole pod Bóbrką, Lwów, 1940;
- zaświadczenie zamieszkania przy ul. Mochnackiego 22, Lwów 1940;
- zaświadczenie zwolnienia z pracy w szkole średniej nr 104 we Lwowie, Lwów 1940;
- zaświadczenie odbycia kursu języka rosyjskiego (2 egz.), świadectwo kursu, Lwów, 1940;
- zaświadczenie odbycia 7-miesięcznego kursu języka rosyjskiego, Lwów, 1941;
- akt urodzenia i chrztu, Lwów 1941; na odwrocie zezwolenie Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego na zmianę nazwiska z Schauer na Szarzyńska, Kraków 1947;
- świadectwo urodzenia, Lwów, 1941;
- zaświadczenie uiszczenia opłaty komitetowi domowemu, Lwów, 1944;
- zaświadczenie przychodni przeciwgruźliczej, Lwów, 1944;
- upoważnienie do zorganizowania szkoły, Lwów, 1944;
- zaświadczenie rejestracyjne na wyjazd do Polski, Lwów 1945;
- karta ewakuacyjna (pusta);
- zaświadczenie stacji sanitarnej dot. lokalu przy ul. Zyplikiewicza 26a, Lwów, 1945;
- zaświadczenie o zameldowaniu w Bytomiu, Bytom, 1946;
- orzeczenie rozwodu z Marcelim Schauerem, Kraków, 1946;

- potwierdzenie wymeldowania z miasta Bytomia do Krakowa, Bytom, 1946;
  - poświadczenie obywatelstwa polskiego, Kraków 1947
  - legitymacja Związku Nauczycielstwa Polskiego, Kraków, 1949;
  - odpis wierzytelny orzeczenia rozwodu wraz ze świadectwem urodzenia i chrztu oraz zmiany nazwiska, Kraków 1951;
  - dyplom uprawniający do nauczania języka polskiego w szkołach zawodowych, Warszawa, 1951;
  - zaświadczenie archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego o złożeniu rygorozum z filozofii w 1931 oraz z filologii polskiej i niemieckiej w 1932, Kraków 1956;
  - legitymacja Związku Esperantystów, Kraków 1961;
  - podanie o skierowanie do Komisji ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia w celu orzeczenia przydatności do dalszej pracy, Kraków, 1971;
  - podziękowanie Kuratora Okręgu Szkolnego za pracę z powodu przejścia na emeryturę, Kraków, 1971;
  - paszport, Kraków, 1973;
  - postanowienie o umorzeniu dochodzenia w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci, Kraków 1975;
  - 3 nekrologi;
- 1922-1975, rkps, mps, j. pol., j. łac., j. ukr., j. esperanto, luźne, s.

11. Spuścizna rodziny Feldhornów. Dokumenty osobiste.

Cecylia Szarzyńska (Schauer).

Podania, korespondencja, zaświadczenia, opinie, decyzje urzędowe dot. uzyskania i wymiany mieszkania w Krakowie przy ul. Batorego 9 m. 11.

1946-1969, rkps, mps, j. pol., luźne, s.

12. Spuścizna rodziny Feldhornów. Dokumenty osobiste.

Cecylia Szarzyńska (Schauer).

Zaświadczenia, umowy o pracę, poświadczenia odbycia szkoleń, kwestionariusz okresów zatrudnienia.

1946-1972, rkps, mps, j. pol., luźne, s.

13. Spuścizna rodziny Feldhornów. Dokumenty osobiste.

Dorota Szpyrka (fałszywe nazwisko okupacyjne Cecylii Schauer z d. Feldhorn).

- akt urodzenia i chrztu, Gorlice, 1925 (dołączony odpis notarialny, Lwów 1944);
- zgłoszenie policyjne, Lwów 1942;
- dokument zatrudnienia (Ausweis) w firmie Valentin Koniewitsch, Lwów, 1943;
- karta rejestracyjna do ubezpieczeń społecznych, b.d.;
- karta rozpoznawcza (Kennkarte), Lwów, 1944;
- zaświadczenie pracy w teatrze, Lwów, 1944;
- odpis notarialny paszportu wystawionego w 1940; Lwów 1944;
- książeczka Ligi Obrony Przeciwlotniczej i Przecigazowej, Lwów, 1944;

1925-1944, rkps, mps, j. pol., j. łac., j. niem., j. ukr., luźne, s.

14. Spuścizna rodziny Feldhornów. Dokumenty osobiste.

Marceli Schauer.

Odpis świadectwa dojrzałości (z 1922 r.) III Gimnazjum im. Jana III Sobieskiego w

Krakowie, Kraków, 1925.

1925, rkps, j. pol., luźne, s.

15. Spuścizna rodziny Feldhornów. Dokumenty osobiste.

Maurycy Herman.

- odpis rozporządzenia przyznającego Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, Lwów, 1929;

- dyplom brązowego Medalu za Długoletnią Służbę, Lwów, 1938;

- 3 książeczki oszczędnościowe Powiatowej Komunalnej Kasy Oszczędnościowej w Krakowie, 1934-1938;

- 3 książeczki oszczędnościowe Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Krakowa, 1934-1938;

- 2 książeczki wkładowe Galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie, 1936-1940;

- 2 książeczki oszczędnościowe Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Lwowa, 1939-1940;

1929-1940, rkps, mps, j. pol., luźne, s.

III. Korespondencja

16. Spuścizna rodziny Feldhornów. Korespondencja.

Korespondencja Stelli Feldhorn (z domu Landy, 1. voto Landau) z Johnem i Adą Galsworthy w sprawie tłumaczeń.

1930-1934, rkps, fotokopia, j. ang., luźne, s.

17. Spuścizna rodziny Feldhornów. Korespondencja.

Korespondencja Ludwika i Toli Landy, przebywających w getcie w Tarnowie, z rodziną córki Stelli Feldhorn. Odpisy²⁰.

1942, kopia rkps, mps, j. pol., j. niem., luźne, s. 19.

18. Spuścizna rodziny Feldhornów. Korespondencja.

Korespondencja różna (szczątkowa), m.in. list Aleksandra Biebersteina o losach Juliusza Feldhorna.

1935, 1963, 1972, rkps, mps, j. pol., luźne, s.

IV. Varia

19. Spuścizna rodziny Feldhornów. Varia.

Rysunki dziecinne Stelli Landy. Wizytówka Stelli Landy-Feldhornowej.

Kalendarzyk na 1939 r. Mojżesza Michała Feldhorna (z notatkami biograficznymi).

Zadania matematyczne Rudolfa Feldhorna. Kwestionariusze meldunkowe z Krakowa i Lwowa (puste).

1915-1939, rkps, rysunek, j. pol., luźne, s.

---

²⁰ Kserokopie rękopisów tych listów znajdują się we wspomnieniach Marii Krawczyk, sygn. 5.

20. Spuścizna rodziny Feldhornów. Varia.

List Marii Winiarskiej (22.01.2014 r.) do Marii Krawczyk.

Nagranie audio („Spotkanie z kulturą polskich Żydów *Gramy Panu na harfie*” – próba) przesłane przez Marię Winiarską.

Zaproszenie i opis uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej prof. Juliuszowi Feldhornowi i jego żonie Stelli Landy-Feldhornowej (18.09.2016 r.) na Cmentarzu Żydowskim w Krakowie przy ul. Miodowej.

Nagranie audio z uroczystości odsłonięcia tablicy.

Zdjęcie tablicy pamiątkowej.

2014-2016, rkps, mps, nagrania, fot, j. pol., s.